

II Jornada Ecosistema local contra l'Abandonament Escolar Prematur

Servei d'Educació, Infància i Joventut

Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

Informe de resultats

Febrer de 2024

1- Presentació

L'ajuntament de Santa Coloma està treballant des de fa anys per combatre l'abandonament escolar prematur (AEP). Per aquest motiu, a través del Servei d'Educació, Infància i Joventut, l'ajuntament va organitzar una primera trobada de l'Ecosistema local contra l'abandonament escolar prematur al novembre del 2023 en la que van participar diferents serveis de l'Ajuntament, entitats i instituts del municipi.

Després de la primera trobada on l'objectiu va ser posar en contacte els diferents agents educatius per començar a assentar les bases per a un treball compartit, s'ha dut a terme una segona trobada de l'Ecosistema Local contra l'AEP amb l'objectiu de constituir diferents comissions de treball i aterrar unes línies de treball per a cadascuna.

La segona jornada es va dur a terme el passat 27 de febrer al Centre de recursos juvenils Mas Fonollar i van participar 35 professionals referents d'entitats, serveis i equipaments. A continuació es recullen els resultats del treball realitzat.

2- Organització de la trobada

Els objectius de la trobada eren:

- Constituir diferents comissions o grups de treball de la xarxa contra l'abandonament escolar prematur.
- Aterrar línies de treball per a cada comissió atenent al què es vol treballar, amb qui i per a qui, com ho fem i quins passos hem de seguir.
- Motivar els membres de la Xarxa i fer una proposta de com es vol seguir treballant a partir d'ara.

La jornada es va estructurar a partir de diferents dinàmiques amb objectius diversos:

Dinàmica d'acollida

Benvinguda i presentació de la jornada a càrrec de la tinenta d'alcaldeessa

Dinàmica de presentació dels participants

Treball en grups segons les comissions de la xarxa:

- Què, qui, com i següents passos

Pausa-cafè

Treball en grups

- Preparació de la posada en comú a través de la tècnica *"visual thinking"*

Plenari de conclusions

Valoració de la sessió i cloenda

Dinàmica d'acollida

A mesura que els i les participants anaven arribant se'ls va convidar a fer un distintiu amb el seu nom a mode de "pin" amb el material "*magical notes*". L'objectiu era poder conèixer i reconèixer cada persona de la xarxa i començar la jornada amb una dinàmica distesa i creativa.

A més a més es va fer una dinàmica d'activació i presentació (l'amic retrobat) per tal que les persones participants s'activessin abans de dur a terme el treball en grups.

Treball en grups

Des de l'ajuntament i fruit de la darrera trobada de la xarxa, es van proposar diverses comissions per tal de poder seguir avançant en la construcció de la xarxa i l'aterratge d'unes línies de treball concretes.

Les propostes de comissions en les que es va treballar van ser:

- Guia de recursos del municipi
- Treball amb famílies
- Barreres econòmiques per a l'accés als estudis
- Oci i lleure
- Orientació i acompanyament a la ciutat.

Tots els grups van reflexionar a partir de les mateixes preguntes:

- **Què volem treballar?**

En aquest apartat es tractava d'aterrar els objectius de cada comissió com a marc per a començar a traçar les línies de treball concretes.

- **A qui ens dirigim i qui falta en el grup?**

Es va demanar que el grup pensés en el perfil concret a qui es volia dirigir la comissió. Per tal de dur-ho a terme es va donar l'eina del "mapa d'empatia" per tal de poder adequar l'actuació al perfil. El mapa d'empatia consisteix en posar-nos a la pell de la persona a qui ens dirigim reflexionant sobre: què pensa i què sent respecte el que volem fer, què escolta al seu entorn, què fa aquesta persona i finalment què creiem que necessita. Per últim es va demanar si es considerava que faltaven agents a la comissió per tal de poder desenvolupar les línies d'actuació.

- **Com ho fem?**

En aquest apartat les persones que formaven part de cada comissió van estar aterrant les diferents accions necessàries per tal d'assolir els objectius consensuats. La intenció era poder determinar accions el màxim d'aterrades possibles que facilitessin el treball de la comissió.

- **Següents passos**

El treball de cada comissió en aquest apartat va ser consensuar què calia fer després d'aquesta segona trobada de la xarxa per tal de poder seguir tirant del fil de les accions de les diferents comissions.

- **Treball a partir del "*Visual Thinking*"**

Finalment es va demanar que cada grup plasmés el seu treball en un paperògraf a través de la tècnica "*Visual Thinking*" que consisteix en visibilitzar d'una manera senzilla però visual els resultats. Aquesta tècnica té en compte el tipus de lletra (majúscules, minúscules, mida..), diferents tipus de contenidors (per a ressaltar el contingut), diferents tipus de connectors (camins, fletxes, petjades, etc.) i elements gràfics que serveixin de metàfora.

3. Síntesi de resultats

3.1 Guia de recursos del municipi

Què volem treballar?

L'objectiu de la comissió és crear un recull de recursos, serveis i entitats socioeducatives de la ciutat que poden tenir un paper rellevant contra l'AEP.

A qui ens dirigim?

Existeix un doble perfil:

- A professionals que atenen o treballen amb infants de 10 fins a joves de 24 anys
- A tota la ciutadania

Com ho fem?

Creant una guia amb dues finalitats:

- Que sigui útil per a la derivació entre professionals amb una clau d'accés i informació més interna com per exemple els contactes concrets
- Que sigui útil per a la ciutadania amb informació bàsica. Caldrà tenir en compte que sigui una guia reduïda, visual i de fàcil accés.

Següents passos

Cal tenir en compte que ja existeix un recull previ de diferents recursos de la ciutat, a partir d'aquí caldrà:

- Ampliar el recull, acotar i endreçar la informació
- Organitzar la informació per àmbits d'intervenció: educació, ocupació, salut, esports, lleure, cultura i serveis socials. Alhora cada àmbit s'haurà de desglossar per edats.

Des de la comissió es pot endreçar i classificar la informació que ja es té i es demanarà col·laboració a la xarxa contra l'AEP que afegixin entitats i/o recursos que creguin que han d'aparèixer.

Finalment s'apunta que les reunions de la comissió sempre aniran vinculades a unes tasques prèvies ja que l'objectiu és posar en comú allò treballat prèviament, prendre decisions i repartir noves tasques.

Participants de la comissió

- Educació (institut, EOI, CFA) i SOAC
- Salut (HDA, Salut pública)
- Ocupació (Grameimpuls, Espai de les Oportunitats)

Es troba a faltar...

- Serveis socials

Exposició del treball de "visual Thinking" de la comissió guia de recursos

3.2 Treball amb famílies

Què volem treballar?

Els objectius de la comissió serien:

- Promoure la implicació de les famílies en el procés educatiu dels seus fills i filles. Com cal implicar-les? Tenir en compte:
  - o Barreres idiomàtiques
  - o Difondre la guia de recursos dels municipi identificant els punts estratègics on fer difusió
  - o Conèixer les necessitats de les famílies
  - o Conèixer els recursos disponibles per poder derivar
  - o La comunicació amb els centres educatius

A qui ens dirigim?

A totes les famílies en general fent èmfasi en les famílies en situacions de vulnerabilitat o amb més necessitats de suport i/o acompanyament

Com ho fem?

A partir de la guia de recursos en diferents formats:

- Format web des de la web municipal
- Format físic (imprès) a centres educatius, CRJ, OME, Serveis socials, CSMIJ, centres oberts, biblioteques i espais municipals i centres de salut.
- Diaris
- Ajuntament informa

Fer cicles de xerrades sobre temàtiques que preocupin a les famílies i a l'alumnat en franges horàries diverses per adaptar-ho a diferents horaris i necessitats de conciliació familiar. Per tal de dur-ho a terme serà necessari reunir-se amb els centres educatius (equip directiu, AFA's...) com a detectores de necessitats concretes de les famílies i alumnes.

Per últim cal tenir en compte programes com el "Familiaritza't".

Següents passos

No s'han establert quins passos s'havien de fer a partir dels objectius i accions plantejades.

Participants de la comissió

- Serveis socials (equip d'infància en risc)
- Servei d'educació, infància i joventut (tècnica d'educació)
- Fundació tallers (formació i treball)
- TAU FORMAR

Trobem a faltar...

- EAP
- TIS
- Educadors/es socials
- Orientadores de secundària
- CSMIJ
- AFA's

Exposició del treball de "visual Thinking" de la comissió treball amb famílies

3.3. Barreres econòmiques per a l'accés als estudis

Què volem treballar?

En el marc del grup de treball s'ha valorat la demanda inicial de treballar per a la creació d'unes bases reguladores de les beques municipals per estudis post obligatoris. Com a resultat d'aquest debat es conclou que el plantejament del treball del grup no és l'adequat. En primer lloc perquè les barreres econòmiques es manifesten molt abans de la formació post obligatòria i per tant un programa de beques d'aquest tipus arriba tard. En segon lloc perquè es considera que el treball de redacció de bases o de definir els criteris l'hauria de fer algun/a tècnic/a de l'Ajuntament però no té massa sentit abordar-ho en el marc de treball d'una comissió de la xarxa.

En tercer lloc es valora la necessitat d'identificar quins són els diferents tipus d'ajuts o beques als que es pot accedir al municipi ja que es constata que hi ha ajuts que no tothom coneix. En aquest sentit el treball del grup es podria reorientar cap a :

- Llistar les beques existents i condicions d'accés
- Difondre les beques existents

A qui s'adreçaria?

D'una banda a professionals que puguin fer-ne difusió i de l'altra a famílies d'alumnat NESE i NESE-B i alumnat que finalitza l'educació obligatòria i té necessitat d'independitzar-se per situacions insostenibles a casa o bé que ha de deixar els estudis per aportar recursos econòmics a la família.

Com ho fem?

Per tal de resoldre l'abandonament escolar com a conseqüència de causes econòmiques es podria fer un llistat de beques existents i anar completant-la. Tot i això es considera que això és una tasca per a les persones tècniques de l'Ajuntament.

D'altra banda es fan diverses aportacions i reflexions entorn a les barreres econòmiques i com afecten a l'abandonament:

- És necessari fer prevenció des de l'educació primària ja que quan s'arriba a la secundària ja és massa tard per a redreçar amb beques

- Hi ha infants que volen marxar de casa per situacions diverses que fan insostenible la convivència familiar i es posen a treballar i com a conseqüència deixen els estudis.
- És important ampliar l'oferta de places d'alternatives educatives d'educació post-obligatòria.

Següents passos

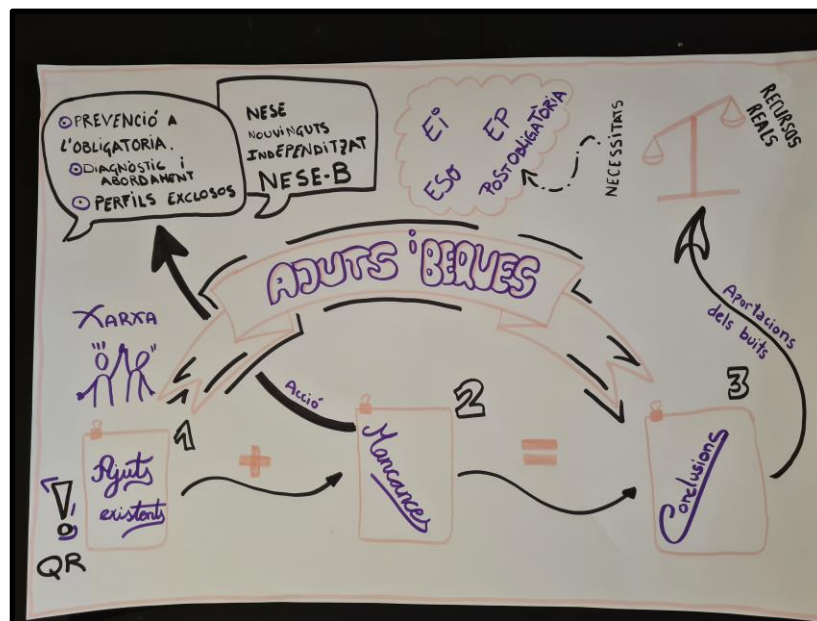
- Compartir el recull de beques entre els integrants de la xarxa contra l'abandonament escolar prematur.
- Comparar beques existents: usuaris, requisits, període d'acceptació, què cobreixen, incompatibilitats, etc.
- Mirar què manca cobrir i a partir d'aquí crear una nova possible línia de beques.

Participants del grup

- Professor secundària
- Associació TDAH Santa Coloma de Gramenet
- Orientadora institut Santa Coloma
- Tècnica Servei d'educació (Ajuntament)
- Servei convivència (Espai de les oportunitats)
- Coordinadora pedagògica (institut La Bastida)

Trobem a faltar...

- Representants centres oberts

Exposició del treball de "visual Thinking" de barreres econòmiques

3.4. Oci i temps lliure

Què volem treballar?

L'objectiu general és evitar l'aïllament dels i les joves.

Els objectius específics de la comissió serien:

- Crear un sistema de comunicació que faciliti que la informació dels recursos arribi a tots els i les professionals de la xarxa per tal d'enfortir la xarxa.
- Donar a conèixer els diferents recursos existents als i les joves

A qui ens dirigim?

- A serveis que treballen amb joves
- Als/a les propis/pròpies joves

Com ho fem?

- Fer una guia de recursos
- Potenciar les relacions entre els diferents recursos per poder barrejar, derivar, etc.
- Enviar correus amb informació de què fa cadascú/na a la resta de la xarxa
- Tenir en compte als i les joves i que puguin fer arribar necessitats i motivacions pròpies
- Caldrà comptar amb els centres educatius per tal que puguin derivar a recursos específics. S'apunta que sovint no tenen tota la informació i que les figures d'orientació i TIS dels centres educatiu són clau)

Següents passos

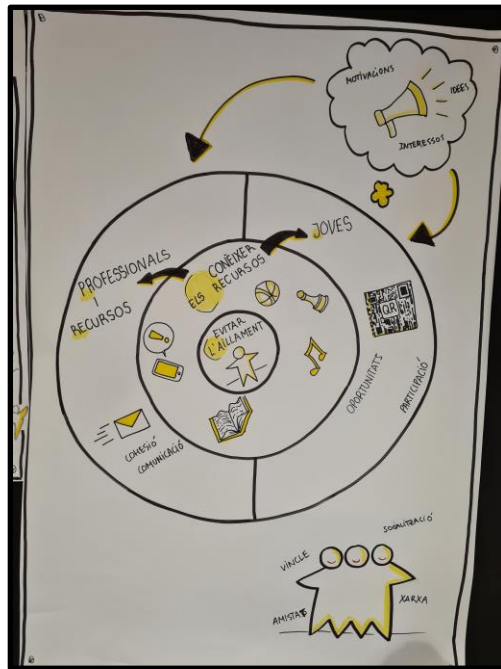
- Conèixer què hi ha (identificar recursos de lleure) i fer-ho arribar als i les joves
- Fer llistat de correus i compartir-lo
- Diferenciar recursos que ofereixen activitats i recursos que estan en contacte amb joves.

Participants de la comissió

- Germina
- Xarxa de valors
- Mas fonollar
- Ocell de foc/ casal dels infants)
- Xarxa de joves
- Esports
- TS EAP
-

Troblem a faltar...

- Clubs esportius
- Biblioteques
- La Ciba
- Grameimpuls
- Entitats comunitàries (associació xinesa, convivència, Fundació Intergramenet...)
- Espai de les oportunitats
- Altres associacions culturals d'ètnies i cultures diferents (tenir en compte que hi ha dos oratoris musulmans on es fan activitats de lleure i serveixen d'espai de trobada)

Exposició del treball de “visual Thinking” d’oci i lleure

3.5. Acompanyament i orientació a la ciutat

Què volem treballar?

Els objectius de la comissió serien:

- Construir un model de treball compartit entre els diferents agents implicats:
  - o Crear un sistema de derivació i acompanyament segons necessitats concretes.
- Derivar, informar i difondre els serveis d'orientació i acompanyament per a joves
- Descentralitzar i sistematitzar a través de la xarxa i assegurar un engranatge sòlid

A qui ens dirigim?

- Famílies
- Joves

L'objectiu final són els i les joves però per arribar-hi es farà a través dels i les professionals que integren la xarxa.

Com ho fem?

La comissió definirà “orientació i acompanyament” a partir de recollir i sistematitzar els diferents sistemes d'orientació i indicadors que determinen la necessitat de derivació per a possibles casos d'abandonament escolar prematur. A continuació ho socialitzarà a tota la xarxa contra l'AEP. A partir d'aquí sortiran diferents àrees i recursos que existeixen per tal de generar un circuit de derivació a nivell de ciutat.

Següents passos

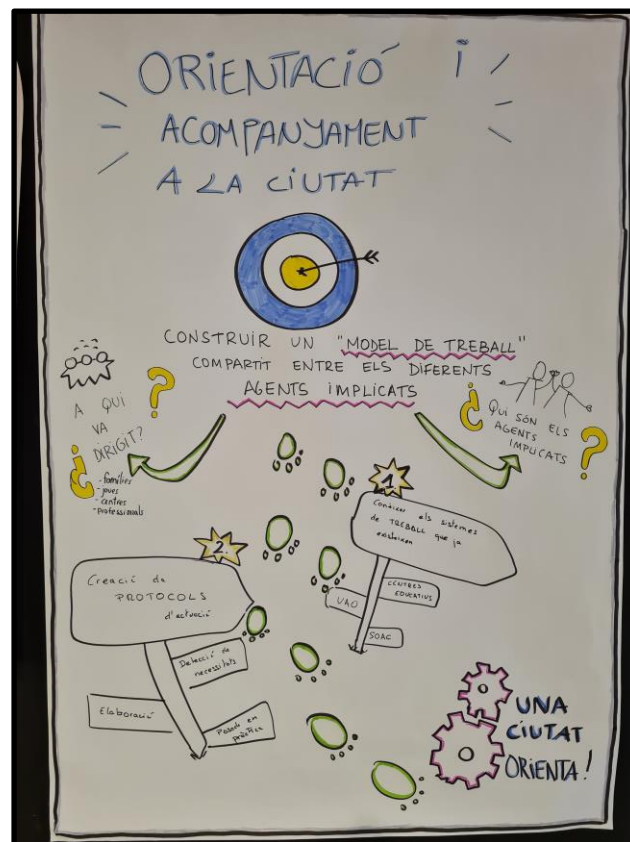
En primer lloc caldrà conèixer els protocols i sistemes de treball que ja existeixen al territori (departament d'orientació dels centres educatius, l'equip UAO – unitats d'acompanyament i orientació-, etc.)

Participants de la comissió

- CNL l'Heura
- Assessora ELIC (Departament d'educació, serveis educatius)
- Educadora social Joventut
- Espai de les oportunitats, Servei de convivència
- The corner

Trobem a faltar...

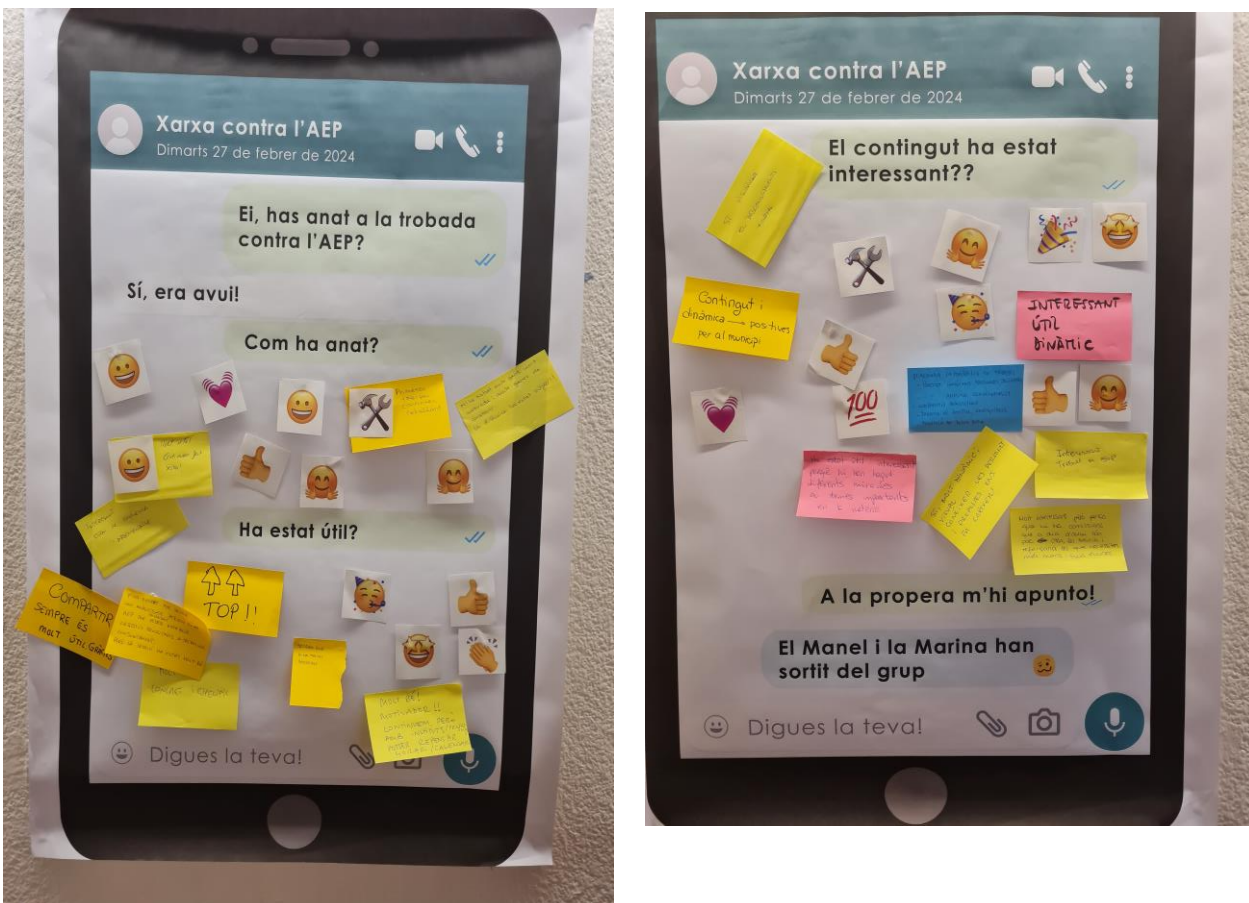
- Orientadora comunitària
- Aules d'acollida dels centres educatius i direccions dels centres educatius
- UAO (equip EAP) Unitats d'acompanyament i orientació
- Tècnics/ques d'absentisme
- Professionals de serveis socials
- Professionals de centres oberts
- Centre de Recursos infantil i Juvenil del Mas Fonollar (rellotge XXI)

Exposició del treball de "visual Thinking" d'orientació i acompanyament

4. Valoració de la trobada

Finalment per avaluar la sessió es va fer un mural en forma de xat de mòbil i es va demanar que els i les participants utilitzessin targetes i emoticones per a valorar diferents aspectes de la sessió. El resultat es mostra a continuació:

Tal i com es veu a la imatge la majoria d'emoticones mostren una valoració positiva de la sessió. A continuació es relata el contingut de les targetes:

- El contingut ha estat molt útil. Continuem fent xarxa!
- Primeres idees per a continuar treballant
- M'he trobat amb gent molt motivada i amb ganes de construir. La dinàmica ha estat súper!!
- Interessant. Espai de coneixença i aprenentatge
- Compartir sempre és molt útil. Gràcies!
- Trobem que hi ha moltes barreres

- M'ha faltat fer primer una anàlisi conjunta del per què hi ha AEP per tal de poder establir objectius prioritaris a treballar conjuntament, però la sessió ha estat molt bé
- Molt útil, molt concret i específic
- Molt bé! Motivador!! Continuem, però amb instituts/professionals. Potser caldria repensar l'horari/calendari
- El contingut ha estat molt interessant per visibilitzar el desconeixement de la xarxa.
- Tan el contingut com la dinàmica han estat molt útils pel municipi
- Interessant, útil i dinàmic
- M'ha agradat la dinàmica de treball ja que permet conèixer persones, interessos i ampliar coneixements i compartir sensacions. El treball ha estat positiu i enriquidor. Sensació de feina feta
- Ha estat útil i interessant per què hi ha hagut diferents mirades a temes importants per l'AEP.
- Ha estat molt dinàmic i visual. Conèixer les persones i propostes ens fa créixer
- Interessant treball en equip
- Molt interessant però penso que hi ha comissions que a dia d'avui son poc útils, les trauria i reforçaria les que necessiten més mans com per exemple la guia de recursos

4. Annex: assistència a la trobada

Servei, recurs o entitat	Nom i cognom	càrrec
Associació TDAH Santa Coloma	Paloma Álvarez	Presidenta
Centre de Formació de persones adultes Singuerlin	Àngels Pérez	Directora
Centre de Normalització Lingüística L'Heura	Anna Lanau	Tècnica del Pla Yingxin (Pla de dinamització lingüística de la població xinesa de Santa Coloma de Gramenet) i de Xarxa per la llengua (XXL).
CO Germina	Joan Todó	Educador
CRIJ Rellotge XXI CRJ Mas Fonollar	Marta Vicente	Coordinadora
Departament d'Esports	Sergio Torija	Tècnic
EOI Santa Coloma	Carol Mussons	Directora
Espai de les Oportunitats	Elsa Rodríguez	Tècnica d'intervenció comunitària
	Alba Teodoro	Tècnica d'intervenció comunitària
	Mohamed Tazeddine	Tècnic d'intervenció comunitària
Fundació Tallers	Ruth Soriano	
Grameimpuls	Marta López	Tècnica d'ocupació i gestió
Hospital de Dia	Laura Rojo	Orientadora educativa
Institut La Bastida	Irene Acevedo	Coodinadora pedagògica
Institut Les Vinyes	Mònica Rodríguez	Cap d'estudis d'ESO i Batxillerat
	Núria Sáez	Cap del Departament d'Orientació i COCOBE
Institut Puig Castellar	Laura Antón	Cap d'estudis
Institut 9	Marta Núñez	Orientadora
La Ciba	Elena Casanova	Tècnica d'Igualtat
Ocell de foc	Miquel Hernando	Tècnic
Servei d'Atenció a la Infància i les Famílies (Serveis Socials)	Judit Valero	Educadora Social Equip d'Infància
	Olga Rosique	Equip d'Infància
Servei de Convivència, Acció comunitària	Begoña Ferrer	Tècnica Xarxa Valors, Servei de Convivència, Desenvolupament Comunitari i

i Civisme		Civisme
Servei de Salut Pública	Núria Vázquez	Tècnica de Salut Pública
	Carmen Montoto	Tècnica d'Educació
Servei d'Educación, Infància i Joventut	Nuria Garrido	Educadora social Joventut
	Adriana Soto	Tècnica d'Educació
	Ana Gómez	Orientadora comunitària
Servei Educatiu de Santa Coloma de Gramenet (Serveis Territorials al Barcelonès)	Susana Casado	Tècnica EAP B-12
	Diana Ruíz	Directora CRP
	Araceli Sánchez	Assessora ELIC
TAU Formar	Dunya Martínez	Directora
	Walter Chiaverano	Orientador laboral
The Corner	Montse Miguel	Coordinadora de programes subvencionats
Xarxa Joves Barcelonès Nord	Michelle Glowakrzywo	Responsable